

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Band: 71 (1958)

Artikel: Società retorumantscha
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-223699>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 30.09.2024

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Società retorumantscha

Rapport presidial per l'an 1957

Sur da l'andamaint da noss' ouvra principala, il Dicziunari rumantsch grischun, d'ürant l'an da gestiun orientescha il rapport dal schef-redacter, dr. A. Schorta. Cun satisfacziun registrain cha sun cumparüts l'an 1957 trais fasciculs. L'ultim ais il 29avel chi conclüda il seguond tom da l'ouvra.

Ils redacters, dr. A. Schorta e dr. A. Decurtins, lavuran instanca-belmaing per il svilup e progress dal DRG. Cun ingrazchamaints vulain far menziun eir da la preziosa collavuraziun da signur dr. phil. H. Schmid, Turich, da la quala dà prova il cuntgnü dal 29avel fascicul.

Ün organ da grand' importanza per il Dicziunari rumantsch grischun ais la *cumischiun filologica*. Quaista as cumpuona da romanists da granda portada e sta a disposiziun da la redacziun per tuottas dumandas linguisticas e redacziunalas. In plü pissereschan ils commembers da quaista cumischiun la lectura e correctura dals manuscrits dals redacters. Els praistan d'ürant tuot l'an ün' immensa lavur fich importanta e que tuottaffat dischinteressadamaing. La cumischiun filologica ais gnüda eletta da la suprastanza da la SRR als 14 avrigl 1907. La prüma seduta da quaista cumischiun ha gnü lö als 8 gün 1907. L'an 1957 vains pudü celebrar üna pitschna e modesta festetta da *giubileum per 50 ans existenza da la cumischiun filologica*. Quaista cumischiun eira cumposta da las seguaintas personas:

Presidents:

1907—1913 R. v. Planta
 1914—1925 R. v. Planta
 1926—1931 R. v. Planta
 1932—1941 J. Jud
 1942—1952 J. Jud
 1953—1957 P. Scheuermeier

Commembers:

L. Gauchat
 C. Pult
 L. Gauchat
 J. Jud
 L. Gauchat
 J. Jud
 R. Vieli
 L. Gauchat
 R. Vieli
 F. Fankhauser
 R. Vieli
 F. Fankhauser
 P. Scheuermeier
 F. Fankhauser
 K. Huber

Als commembers da la cumischiun filologica ingrazchains per lur granda ed instancabla lavur a prô da noss' ouvra da tuot cour.

Aint il rapport presidial per l'an 1956 vain dat cuntschaint l'elecziun da signur dr. Alexi Decurtins sco seguond redacter pro'l DRG. Pac temp davo ha el survgni ün clam per instrucziun davart litteratura e lingua rumantscha a *l'Università da Fribourg*. Que as tratta da lecziuns da 2—3 uras mincha 15 dis d'ün semester. La suprastanza da la SRR ha concedü il congedi necessari per quaistas lecziuns, considerand il grand avantag per il rumantsch, il DRG e'l redacter scha quaist ha liam e colliaziun cun l'università. Als 28 gün 1957 ha signur dr. A. Decurtins gnü sia lecziun d'introducziun a l'Università da Fribourg in preschentscha d'ün grand numer da students, Rumantschs ed amis da nossa lingua e cultura. Üna pitschna festetta reunit davo ün ampel numer da students, professors ed amis dal rumantsch uschè cha lingua e cultura rumantscha chattettan ün amiaivel retschaivamaint a l'Università da Fribourg.

Daspö divers ans dà eir signur dr. A. Schorta lecziuns in rumantsch al Politecnicum a Turich. Il Dicziunari rumantsch grischun sco ouvra scientifica ha in quaist möd üna bella e nüzzaivla colliaziun cun las universitats.

L'an passà ais cumparü la traducziun in rumantsch fatta da signur *Tista Murk* da *l'Istorgia svizzra* dad *Ernst Feuz*. Que ais ün bel cudesch sorti da la Stamparia engiadinaisa, Samedan, chi pussibiltescha da's orientar sur da l'istorgia da nossa patria eir in nossa lingua materna.

Als 22 mai 1957 ha gnü lö a l'Hotel Üa a Cuaira la *radunanza generala* da nossa società. Davo evas las tractandas statutaricas ha il nestor da noss scriptuors e poets rumantschs, signur *G. G. Cloetta*, discurrü sur da *l'emigraziun da Bravuogn il 18avel e 19avel secul*. Dürant circa ün' ura e mezza ha il referent orientà il grand auditori in möd ourdvar interessant davart l'emigraziun da Bravuogn. Üna meritavla prestaziun per ün hom dad 83 ans! El pudet artschaiver ün sincer ingrazchamaint da tuot ils audituors. La sairada gnit imbellida tras diversas chanzuns rumantschas chantadas dal «Plazzin» da Cuaira.

Nus stuvain dar cuntschaint diversas *demischiuns* ed *elecziuns*. Da la suprastanza da la SRR sun l'an 1957 sortits ils signurs prof. dr. Alfons Maissen e dr. Gian Caduff. Signur dr. Donat Cadruvi as retret per mancanza da temp da la redacziun da las Annalas. Tant als signuors ed amis chi collavurettan blers ans aint in nossa suprastanza sco al viavant redacter spordschain noss sincers ingrazchamaints per lur lavur e prestaziuns a favur da la SRR.

In piazza da signur prof. dr. A. Maissen ais gnü elet signur dr. *G. G. Casaulta*, secretari dal Departamaint da fabrica e gods, Cuaira, sco nouv commember da nossa suprastanza. Sco successur da signur dr. D. Cadruvi füt elet sco seguond redacter da las Annalas signur prof. dr. *Paul Tomaschett*, preschaintamaing ad Altorf UR.

Il quint da gestiun ed il bilantsch per l'an 1957 discuorran in cifras sur da l'andamaint da nossa società. *Il quint Dicziunari rumantsch grischun* cuntegna amo l'ultima contribuziun iniciala da la SRR per las sgüranzas da seis redacters. Da quinder inavant sun da pagar be las premias annualas. La Confederaziun ha laschè far tras sia controlla da finanzas üna revisiun minuziusa dal quint DRG, quai chi ais tuottaffat inclegiantaivel in vista a l'ampla contribuziun federala. Quaista, insembel cun quella chantunala, pussibilteschan da cuvernar las sortidas totalas per il Dicziunari rumantsch grischun fin ad üna pitschna restanza chi va a chalch da la SRR.

Il quint da las Annalas serra giò plü favuraivel co quel da l'an passà. Quaist ais d'attribuir specialmaing a l'augment dal numer d'abunents. Grazcha ad üna lavur intensiva da nos chaschier ais que stat pussibel d'augmentar il numer d'abunents da las Annalas da 330 sün 590. Sperain da pudair surpassar bainbod ils 600. Nos bel ed instructiv periodic merita sgür e tshert aderenza e sustegn davart da tuot ils Rumantschs chi demuossan interess per nossa lingua e cultura.

In total arrivan las cifras dal quint da gestiun a la summa da raduond fr. 89 000.—.

Sur dal *bilantsch* nun aisa da perder bliers plects, vis cha las cifras dan tuot ils sclerimaints necessaris.

Società retorumantscha
Dr. N. Gaudenz, president

Rendaquint per l'an 1957

I. QUINT DA GESTIUN

	Entradas fr.	Sortidas fr.
1. <i>Dicziunari rumantsch grischun:</i>		
Subvenziun federala	60 000.—	
Subvenziun chantunala	19 500.—	
Administraziun		2 058.30
Chascha cumpensaziun		1 085.65
Salaris		43 748.42
Telefon		596.80
Taxas e contribuziuns		17.—
Sgüranzas redactuors contribuziun iniciala		18 531.50
premier annualas		3 000.—
Fit büro, glüm, s-chodamaint, pulizia, sgüranza d'accidaint		3 133.53
Cudeschs		726.45
Liadüra cudeschs, papetaria		130.85
Spaisas redacziun, cumischiun filologica		919.75
Collecziun da material		266.85
Material büro dicziunari		2 370.35
Reproducziun fasciculs		3 904.50
	79 500.—	80 489.95
2. <i>Annalas:</i>		
Stampa Annalas, redacziun, separats, spediziun		5 781.95
Vendita Annalas 1957	2 463.55	
veglias	835.70	
	3 299.25	
Subvenziun Lia rumantscha	1 500.—	
Deficit Annalas squint chapital	982.70	
3. <i>Quint general:</i>		
Fit chapital	2 678.40	
Spaisas bancarias		154.23
Differenzas da cuors		2 357.50
	87 960.35	88 783.63
Plü sortidas	823.28	
	88 783.63	88 783.63

II. BILANTSCH

	Activas fr.	Passivas fr.
Schec postal	640.45	
Conto Banca chantunala, Cuaira	2 632.—	
Cudesch da spargn nr. 3974 Credit svizzer	909.75	
Obligaziuns	56 880.—	
Avair chasa rumantscha, 2. ipoteca	20 000.—	
Mobiglia e biblioteca	1.—	
Divers debitatuors	1 296.—	
Activas transitoricas	7 473.70	
Fondo Cadonau		20 000.—
Chapital		48 000.—
Reserva, cudeschs		500.—
per funtanas da dret		13 800.—
per ouvras rav. Sch. Vonmoos		—.—
per traducziun istorgia svizzra		229.90
Chapital, quint general		8.126.28
Diminuaziun	823.28	
	<hr/>	
	90 656.18	90 656.18

III. QUINT SPECIAL

Rav. Schimun Vonmoos

Saldo 31. Dezember 1956	226.70	
Vendita 2. tom	1 678.70	
Stampa e div. spaisas 2. tom	3 870.22	
— Paià à conto 1956	2 000.—	1 870.22
Saldo conto reserva cudeschs		35.18
	<hr/>	
	1 905.40	1 905.40

Cuaira, 10 marz 1958.

Revais ed approvà

Ils revisuors: *R. Camenisch*
C. Spescha

Società retorumantscha
Il chaschier: *O. Vital*

Dicziunari rumantsch grischun

Rapport per l'an 1957

1. Fats persunals

L'an 1957 ans portet ün nouv augmaint da forzas in nossa cumünanza da lavur siand cha sar dr. Heinrich Schmid, Turich, as pudet dedichar plü sten a la redacziun dad artichels pel DRG. Ad el avainsa eir da savair grà pel cumpendi «*Sprachgeschichtlicher Abriss*» chi conclüda il seguond volüm dal DRG in möd uschè avantagius e competent. Meglinavant avettans la furtüna da pudair surdar a sar dr. Iso Baumer, San Galla, da cumpilar il *register da materias*. Sar dr. Baumer chi ha lavurà fingià diversas jadas in nos büro (voir Annalas 68, p. 309, rapport per l'an 1954) as ha acquistà experienzas in dumandas da registers, siand stat per bain lung temp assistent da sar prof. Karl Jaberg, Berna, cun l'incumbenza da güdar a rediger l'index per l'Atlas linguistic ed etnografic da l'Italia e da la Svizzra meridiunala.

L'augmaint da lavur e da fastidis chi ans creschit quai an, füt ün nouv pais eir süllas spadlas da la Cumischiun filologica chi avet da leger bainquant daplü correcturas e da'ns cussgliar in divers regards. La tschantada da la cumischiun avet lö ils 26 october a Cuaira.

L'università da Friburg tschernit a nos seguond redactor dr. Alexi Decurtins, sco «chargé de cours» cun l'incumbenza dad introdüer ils romanists e students rumantschs da tuottas facultats chi han interess illas dumandas da litteratura e linguistica retorumantscha. Tras quai-sta tscherna onurifica survain noss'ouvra contact direct cun üna nouv' università svizzra. Il perdatemp chi and resulta ais supportabel, siand cha las lecziuns han lö minch' oter lündeschdi e permettan al nouv docent da tuornar amo quel di a Cuaira.

Il manuscrit dal Vocabulari sursilvan romontsch-tudestg cumanzà da sar prof. Ramun Vieli barmör e manà a fin da sar dr. Alexi Decurtins ais gnü revais l'inviern 1956/57 tras e tras dal prüm redactor dal DRG per incumbenza da la Lia rumantscha ed in seguit repassà e moderà da l'autur. El ais pront per la stampa.

Tuots duos redactuors intervgnittan aint il ravuogl da la Lia rumantscha e da sias cumischiuns per üna plü granda avischinaziun ortografica in noss dicziunaris pratics. Nus rinviain in quaista materia al protocol da la Radunanza generala da la LR dals 30 marz 1957 e pustüt al protocol da la radunanza da perits statta convochada pels 7 december 1957 a Cuaira. Grazcha a la buna voluntà da s'incleger documentada da mincha vart, las chosas sun uossa progredidas e madüradas da möd cha'ls redactuors dals dicziunaris pratics pon cuntnuar lur lavur sainz' oters disturbis.

2. *Manuscrit*

Dürant l'an 1957 avainsa redat ils artichels da *buottel* fin *byschoeuar*, meglinavant ils registers publichats sün pag. 766—800 dal seguond volüm e finalmaing dal custab C las serias *c - camelea, canoppel - caplon*. Quatras ans reuschit que dimena dad augmantar amo üna vouta la producziun da manuscrit pront per la stampa.

3. *Stampa*

Al faschicul 26 stat stampà a fin in december 1956 ma spedi in schner 1957 seguittan in mai faschicul 27 ed in avuost faschicul 28. Faschicul 29, dal qual las duos ultimas archas culs registers pudettan passar tras la maschina pür in schner, gnit spedi in favrer 1958. Cun el gnit a fin il custab B chi cumpiglia in tuot 800 paginas.

4. *Cartoteca Jakob Jud*

La reordinaziun da quaista cartoteca progredit fin a la fin dal custab C.

5. *Cudesch da Noms retic*

Per pussibilitar la stampa dal seguond volüm da quaist' ouvra ans concedit il chantun Grischun d'ürant l'an 1957 üna contribuziun da fr. 10 000.—. Insembel cun quella accordada dal Fuond naziunal per la perscrutaziun scientifica (vair Ann. 70, pag. 226) cuverna ella ils

cuosts da stampa, uschè cha nus pudettan ris-char da firmar il contrat cun la chasa editura Francke AG. Berna. Ella publichescha nossa ouvra aint illa seria Romanica Helvetica chi vain stampada a Winterthur. Cun la stampa gnit cumanzà in october. Nus sperain cha la stamparia possa promover quella adonta da la chatscharoia chi regna eir pro ella. Bainquant fastidi avainsa cun la scurznida dal manuscrit. Per motivs finansials il seguond volüm nu das-cha surpassar 1000 paginas stampadas. Quetant ans sforza da concentrar fermamaing la materia.

Il terz volüm chi trattarà dals noms da persunas e da famiglia as basescha sün ün vast material extrat our da documaints, urbaris, cudeschs da baselgia etc. Sar dr. Christoph Simonett da Ziran, inchargià da concentrar quaist material (35 s-chaclas da 50 cm chafuolezza) sün fögls in format A 5, provand da's restrendscher plü pussibel per mincha nom ad ün unic fögl, gnit a fin cun l'intera lavur in october. I füss uossa dimena pussibel da cumanzar cun la redacziun definitiva da quaista part. Sar dr. Heinrich Schmid, cha nus avain guadagnà sco redactur, as mettarà landervi subit cha seis ulteriurs impegns al permettan quetant.

6. Register da las chanzuns popularas rumantschas

Nossa secretaria, giunfra Ursulina Guidon, pudet manar a fin la revisiun dals tituls excerptats our da cudeschs e fögls volants. I füss dimena be amo dad excerptar ils manuscrits da la biblioteca rumantscha da la clostra da Mustér. Il bibliotecar da quella, rav. Pader Vigeli Berther, ans offrit amiaivelmaing seis agüd per cha eir quaista part da l'incumbenza possa gnir accumulida.

Ils redactuors:

Andrea Schorta

Alexi Decurtins